

Programrapport

Programmets namn: Grundlärare med inriktning mot arbete i förskoleklass och åk 1-3, Borås	Ladokkod: LAGF320h (Borås)
Antal högskolepoäng: 240	Årskull 2020
Programansvarig: Johanna Rahm	

Underlag för analys

Underlag som beaktats vid framskrivning av programrapporten är; kursrapporter från programmet, programutvärdering, studentsynpunkter som framförts under programmets genomförande samt inkomna synpunkter från undervisande lärare vid arbetet med programrapporten.

10 av 26 studenter besvarade programutvärderingen (38%). Utvärderingen genomfördes i samband med kursmomentet VFU-uppföljning i matematikkursen CF3M81. De fåtal studenter som närvarade vid kursmomentet besvarade enkäten, samt ytterligare några. Studenterna hade förberetts genom att de fått både muntlig information av programansvarig och skriftligt information via anslagstavlan i Canvas om utvärderingen och dess innehåll. Utvärderingen i Sunet Survey bestod av fem öppett ställda frågor. Utvärderingen var öppen att besvara under cirka två veckor.

Studentröster som används i denna programrapport är citat från programutvärderingen.

Analys av:

Studenternas möjlighet till ansvar och delaktighet

Läroutbildningen har ett ansvar för att arbeta aktivt med studentinflytande både för att säkerställa kvaliteten i utbildningen och inför studentens kommande yrkesroll. Hela utbildningen, delar av utbildningen såväl som enskilda kurser ska värderas och utvärderas kontinuerligt och återkopplas till alla aktörer i utbildningen. Alla kurser ska utvärderas efter avslutad kurs och från och med termin 2 planeras alla kurser i samråd med studenter. Kursrapporterna genom programmet vittnar om en kultur hos kursansvariga och kurslag där studenternas upplevelser och erfarenheter tas tillvara. Det finns en lyhördhet och ett utvecklingsfokus att förbättra kurserna, både vad gäller form och innehåll. Utveckling av kurserna sker i samspel med studenterna. Tyvärr saknas en del kursrapporter, om de aldrig blivit framtagna eller om de aldrig publicerats kvarstår att undersökas. Resultatet av såväl kurs- som programutvärderingar ska delges både studenter och personal. Studenterna efterfrågar möjligheten att utvärdera examensarbetskurserna i slutet av sin utbildning, vilket i dagsläget inte sker.

- *En kursutvärdering från termin 7 och 8 har ännu inte publicerats, vilket är tråkigt då vi studenter kanske vill framför önskemål/ åsikter om kursens upplägg.*

- *Man fyller i enkäter efter varje termin (förutom termin 7, där kom det aldrig någon).*
- *Saknar verkligen en kursvärdering i kunskapsöversikt och examensarbete, där var det ofantligt mycket som var dåligt. Är det därför vi inte får säga något om det?*

Inför varje kursstart, från och med termin 2, har studenterna bjudits in till ett tillfälle för kursplanering, där studenterna får inblick i kommande kurs och där de har möjlighet att ställa frågor kring kursen. Här lyfts föregående kulls kursutvärdering. Det studenterna inte kan påverka vid ett kursplaneringstillfälle är kursplanen samt lärarresurser. Studenterna har vid varje kursavslut fått möjlighet att fylla i en kursvärdering. Om kursen är på 15 hp eller mer har studenterna även fått genomföra en mittkursvärdering. Skillnaden mellan kursvärdering och mittkursvärdering är att med hjälp av den senare får studenterna möjlighet att utvärdera och påverka kursen under kursens gång. Detta skiljer sig från kursvärderingen som görs i slutet av kursen, där studenterna endast kan påverka kursen för kommande studenter. Studenterna uttrycker blandade upplevelser av kursplaneringstillfällena och kursutvärdering, från värdefulla med en bra dialog mellan studenter och lärare till att de inte motsvarar förväntningarna då det saknas en lyhörddhet hos lärarna. Det finns även en student som lyfter vikten av *när* kursutvärderingen genomförs;

- *Jag har väl utnyttjat det genom att delta på exempelvis kursinformationsmöten och utvärderingar. Jag upplever att det varit en bra dialog mellan studenter och Högskolan i Borås gällande frågor som berör utbildningen.*
- *Upplevt många gånger att Högskolan och vissa av dess lärare inte är öppna för förändring ibland.*
- *Jag har deltagit i de flesta kursutvärderingar. Framförallt när jag har velat föra fram mina åsikter om kursen. Stundtals känns det som att kursutvärderingarna är meningslösa, eftersom lärarna i början av en ny kurs kan säga att tidigare studenter har framfört "det här" och "det här" men ändå fortsätter de att ha kursen på samma sätt som tidigare år. Det vill säga att ingen förändring sker.*
- *Ofta vill jag vara med men eftersom jag pendlar och jobbar så har jag inte närvarat på alla sådana tillfällen. Skulle momenten ligga mer i anslutning till en dag då vi har undervisnings på skolan skulle jag stanna. Även om läraren har engagerat sig och ger konstruktiv feedback så ökar mitt intresse att genomföra kursutvärderingar och även öka studnetinflyttatet. Det är alltid mer motiverande att göra då.*

Studenterna ges möjlighet att engagera sig i programråd, utbildningsutskott och andra övergripande organ där studentkåren har formell representation, för att på så sätt kunna engagera sig och ytterligare påverka utbildningen. I programutvärderingen uttrycker inte någon student att de engagerat sig i studentorganisationer eller liknande. På grund av avsaknad av svar på frågan om studentrepresentation skulle en tänkbar förklaring vara att studenterna inte känner till denna möjlighet. En annan skulle kunna vara att studenterna inte känner behov av ytterligare kanaler att göra sin röst hörd och påverka utbildningen, eller att tiden helt enkelt inte räcker till;

- *Jag har gjort kursutvärderingar men mer har jag inte varit aktiv inom. Varför: mycket som händer i privata livet, jobb och annat.*
- *Har deltagit i det jag känt att jag haft tid med.*

Studiegrupper är något som studenterna ofta delas in i under varje kurs under hela utbildningen, antalet studenter i varje grupp varierar beroende på ämnet och vad avsikten med studiegruppen är. Studiegruppens främsta syfte är att studenten ska få pröva på att arbeta inom former som liknar ett lärararbetslag, samt att få möjlighet att lära tillsammans med andra. Detta stämmer även överens med ett av utbildningens mål, det vill säga att tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning. I en del kurser har studenterna möjlighet att påverka vilka andra studenter de ska arbeta med i studiegruppen, medan de i andra kurser inte har denna möjlighet.

Sambanden mellan programmets kurser samt mellan examensmål, lärandemål undervisningsformer och examinationer

Utbildningen omfattar en utbildningsvetenskaplig kärna om 75 hp och ämnes- och ämnesdidaktiska studier om 165 hp. Av dessa 240 hp ingår verksamhetsförlagd utbildning (VFU) om 30 hp, varav 15 hp är förlagt inom den vetenskapliga kärnan och 15 hp inom de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna. Inom studierna i ämne och ämnesdidaktik skriver studenterna även ett tvådelat självständigt arbete (examensarbete) som sammanlagt utgör 30 hp.

I grundlärarutbildningen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 vid Högskolan i Borås betonas vikten av integreringen mellan ämnesstudier och ämnesdidaktiska studier samt de estetiska uttrycksformernas betydelse i pedagogisk verksamhet i förskoleklass och grundskola. Alla utbildningar vid Högskolan i Borås har också haft en profil mot hållbar utveckling och informationssökningskompetens. I grundlärarutbildning med inriktning mot förskoleklass och grundskola ingår också utveckling av digital kompetens.

Forskningsanknytning i programmet

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng eller två sådana arbeten om vardera minst 15 högskolepoäng i ett eller två av de ämnen som studeras inom respektive inriktning. Redan i termin 1 börjar grunden läggas för vad vetenskap, vetenskaplig grund och vetenskapligt skrivande innebär.

Programutvärderingen vittnar om att studenterna genom hela utbildningen fått ta del av forskning. De uttrycker att utbildningen vilar på vetenskap.

- *Eftersom programinnehållet varit väl förankrat i vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet har det lett till att jag utvecklat en medvetenhet kring den vetenskapliga perspektivet kring hur undervisning ska planeras och genomföras*
- *Vi har fått ta del av mycket aktuell forskning samt utvecklat vårt egna kritiska förhållningssätt*
- *Begreppen har diskuterats under hela utbildningens gång och framförallt under de två sista terminerna, vilket bidragit till en god grund. Begreppen har även diskuterats på VFU:n med verksamma lärare, vilket var intressant och få ta del av hur de använder begreppen i sitt yrkesliv som lärare.*

Programmets resurser och hur dessa har använts

Programmet består av 18 kurser.

Lärosätet har under programmets gång bytt styrsystem för personalplanering och det finns ingen helhetsbild gällande resurserna som programmet har fått. Under vårterminen 2024 förändrades kursbudgetmodellen vilket innebär att kurserna tilldelades 90% av tidigare kursbudgetar.

I programmet har adjunkter, lektorer och professorer undervisat, vilket också kan relateras till vår strävan efter forskningsanknytning. Docenter har undervisat i programmet från termin 3, men tillsammans med professorer främst undervisat vid programmets senare del, vilket även inbegriper handledning av examensarbeten. Studenterna har därutöver haft tillgång till VFU-handledare under VFU-perioderna.

Programmets användbarhet och förberedelse för ett föränderligt arbetsliv

Studenterna deltar i verksamhetsförlagd utbildning (VFU) varje termin. I termin 6 består VFU enbart av fältdagar. VFU ger studenterna en bild av yrkets komplexitet, något som är viktigt för deras förberedelse inför arbetslivet. Att studenterna uppfattar sina VFU-perioder som en viktig del av sin utbildning märks genom att studenterna deltar aktivt i diskussioner om sina upplevelser och erfarenheter i de efterföljande VFU-uppföljningarna.

Vad gäller fördelningen av VFU under utbildningen, så uppger de flesta att de vill ha längre VFU-perioder. Flera studenter ger uttryck för att arbetsbelastningen under VFU är hög.

- *Bra att vi har haft VFU varje termin.*
- *Det som varit bra är att man lärt sig mycket och fått möjlighet att testa. Det som kan förbättras är att det borde vara fler längre VFU-perioder för då känner man på hur det är att vara lärare på riktigt.*
- *Ibland upplevs det som lite tid för det är mycket som man ska hinna med enligt målen på kort tid. Ibland upplevs det som att man som VFU student fokuserar mer på att klara sina mål än att planera för eleverna. Många gånger är det kul att komma ut och de får prova på något nytt, men ibland känns det som att mycket man hade velat testa hinner man inte pga alla de uppgifter/ målen som är kopplade till VFU.*

I syfte att förbereda studenterna att följa med i forskningsutvecklingen och ta till sig nya rön i ett föränderligt arbetsliv, har de under utbildningen haft moment där de fått söka och värdera aktuell forskning.

Vid programutvärdering ställs frågorna ”På vilket sätt upplever du att programmets innehåll har gett dig en god grund för att gå ut i yrkeslivet? Vad har varit programmets styrkor gällande denna fråga och vad kan utvecklas och förbättras?” Överlag bedöms studenterna nöjda med sin utbildning. Flera studenter lyfter att fokus på didaktiska frågor har genomsyrat utbildningen och att blandningen av teori och praktik varit en styrka. Litteraturen lyfts fram som relevant och bra, vilket även uttrycks i flera av programmets kursrapporter.

De aspekter som lyfts som utvecklingsbara handlar till stora delar om frågor kopplade till VFU. Studenterna uttrycker uppskattning att de har VFU kontinuerligt genom utbildningen men önskar mer sammanhängande och längre VFU-perioder. Med totalt 20 veckor VFU är det svårt att få längre perioder med bibehållen frekvens. Studenterna uttrycker en önskan om enklare bedömningsunderlag att fylla i för handledare samt att se över så att det är balans mellan tid och VFU-uppgifter. Arbetsbelastningen uttrycks hög under VFU. I både programutvärderingen och i kursutvärderingar lyfts arbetsbelastningen som hög främst under utbildningen sista termin, termin 8. Under terminen läser studenterna tre kurser på avancerad nivå, CF6E80 (examensarbete 2), CF3M80 (matematik

delkurs 3) och CF3S80 (svenska delkurs 3). Nedan följer några citat från programutvärderingen både vad gäller styrkor och utvecklingsområden;

- *Innehållet har gett mig både ämneskunskaper samt didaktiska kunskaper i de ämnen jag ska undervisa i. Programmet har även gett mig kunskaper om barns utveckling, om lärandeteorier och andra delar som är viktiga inom lärarprofessionen*
- *VFU i varje termin har varit en styrka. Mycket relevant litteratur.*
- *Det har vart som bäst när praktiken har varit sammanhängande, nu den sista blev väldigt rörig för det blev någon dag en vecka några andra en annan osv osv.*
- *Det som kan förbättras är att det borde vara fler längre VFU-perioder för då känner man på hur det är att vara lärare på riktigt.*
- *Det har gett mig en teoretisk grund till att utveckla mitt förhållningssätt i praktiken. Styrkorna har varit att det varit mycket praktiska moment, det är så man lär sig som bäst.*
- *Att ha VFU i varje termin har varit bra för att få möjlighet att praktisera det som lärts. Dock är alltid VFU dokumentation alltså svår att tolka för handledarna.*
- *Termin 4 bra med specialpedagogik och att en återkoppling görs sedan i termin 8 inom sv och ma. Det här anser jag är en styrka med programmet att innehåll från tidigare kurser fördjupas eller lyft ännu en gång. På samma sätt inkluderar den sista termin bedömning, vilket är relevant att behysa i slutet när man har gått hela utbildningen och fått mer "kött på benen". Utbildningen har fokuserat mycket på det teoretiska och vad som ska läras ut. Men hur det görs är upptill oss lärare. Det här anser jag är ett utvecklingsområde för programmet.*
- *Jag tycker att innehållet i programmet har varit relativt bra men även väldigt mastigt nu precis innan examen det är även många uppgifter som vi inte hinner få tillbaka innan vi tar examen vilket gör att man inte kan slappna av till 100%*

En fråga i programutvärdering rör utbildningens undervisningsformer. Studenterna lyfter variationen som något positivt. Praktiska moment, workshops och seminarier lyfts särskilt fram som gynnsamma för lärande. Den aktuella studentgruppen påbörjade sin utbildning höstterminen 2020 då all undervisning genomfördes på distans. I kursrapporter från termin 4 uttrycks att studenterna, sedda som en grupp, hade svårigheter med anpassningen från distans- till campusförlagd undervisning.

- *Jag upplever att jag har fått bra stöd i mitt lärande och utvecklat de kunskaper som är relevant för professionen. Jag har inga direkt exempel på när undervisningsformerna inte varit givande för lärandet.*
- *Seminarierna har vart jättebra*
- *Jag tycker att när vi haft distansundervisning har jag lärt mig bäst!*
- *Stöd: seminarium, får dela ideer och tankar med varandra. inlämningar, tid för reflektion. Salstentor är bra, medan hemtentor inte är bra. Jag tycker de är dåligt att behöva ex lägga ner tre dagars tid på en tenta för att sen kanske behöva göra om den, tycker istället att det bör vara en inlämning eftersom litteratur ex får användas.*
- *Termin 6 var en otroligt givande kurs med praktiska moment som varvades med teoretiska. Innehållet var väldigt lämpat för den aktuella årskursen, vilket gör att man känner sig redo inför att undervisa i NO-ämnen på lägstadiet efter genomförd kurs. Undervisningsformerna varierade under termin 6 därav anses den vara väldigt uppskattad. Även under andra kurser har undervisningsformerna varit till stöd för ens lärande. Till exempel när workshops har erbjudits som sedan kan stödja en vid en examination eller på VFU:n. I termin 2 hölls det workshop om elevers tidiga matematik inläring, vilket sedan mynnade ut i en praktisk examination där man fick använda sig av kunskapen man få till sig under workshopen. Exempel på när undervisningsformerna inte varit lika stöttande är när kommunikationen mellan lärare/examinatorer brustit*

Övrigt

Genomströmning;

Termin	Registrerade
1	42
2	48
3	35
4	32
5	32
6	31
7	30
8	26

Genomströmning av registrerade studenter från termin 1 till termin 8 är 62 %.

Förra årets programutvärdering innehöll omnämnande av specifika lärare, både i positiva och negativa ordalag. Det fanns en negativ trend bland kommentarerna. Studenterna uttryckte mycket om de senaste momenten. För att få en utvärdering av mer övergripande karaktär, har programansvarig inför genomförandet av årets enkät kommunicerat med studenterna följande:

- inte namnge specifika lärare
- ha ett övergripande fokus på utbildningen som helhet och
- betydelsen av att lyfta fram programmets styrkor, som man vill se mer av

I årets enkät finns inte specifika lärare omnämnda. Det är en större balans mellan styrkor och utvecklingsområden. Det kan anas ett mer helhetstänk över programmet, men det är fortsatt ett stort fokus på det som ligger närmast i tid. För att kunna skapa sig en bild av programmet som helhet, är det av stor vikt att kursutvärderingar från hela programmet finns publicerade och tillgängliga i Canvas.

Eventuella förslag till förändringar

I denna programrapport ringas några områden in som tänkbara förbättringsområden, så som;

- Fördelning av VFU-veckor, mer sammanhängande perioder?
- Studenternas arbetsbelastning, främst under VFU. Hur använder vi fältdagar? Kan det underlätta att "flytta" moment från VFU-period till fältdag?
- Bedömningsunderlag kopplat till VFU, förenkla för handledare?
- Innehåll och struktur av de tre kurserna termin 5
- Innehåll, examinationer, struktur termin 8
- Säkerställa att kursutvärderingar genomförs i alla kurser, även i kurserna för kunskapsöversikt och examensarbete om det ska göras, samt publiceras i angivna forum
- Säkerställa att en stabil metodisk och teoretisk bas byggs för de självständiga examensarbetena, både under programmet som helhet och under programmets två sista terminer
- Genomföra programutvärderingen i samband med ett obligatoriskt moment, för högre svarsfrekvens